

[Christen Christensen.]

lysningsafgifter ogsaa kom Debitorerne til gode, og der kan vel neppe være nogen Tvivl om, at dette maa kunne ordnes til Trods for, at de staaar i et mere indirekte Forhold til Stats-Laanefonden. Det gælder om at skaffe Landbrugerne de Laan, de skal have, paa saa billig og god Maade, som det er gørligt, og jeg vil derfor henstille til Overvejelse, at der i Lovforslaget optages en Paragraf, som hjemler Fritagelse for Stempel- og Tinglysningsafgifter.

I det hele taget kan jeg anbefale Lovforslaget, jeg tror, det er et godt Forslag, som vil kunne bringe Hjælp til mange rundt omkring, og der knyttes store Forhaabninger til det. Jeg haaber, det vil faa en let og hurtig Gang gennem dette høje Ting, og med disse Ord skal jeg tillade mig at anbefale det paa det bedste.

Kr. Kristensen: Ja, vi hører jo Gang efter Gang Udtalelser om de daarlige Tider for Erhvervene, baade herinde og udenfor denne Sal; og vi hører det egentlig saa tidt, at vi alle har en Følelse af Ubehag ved at høre det; for selv om en Ting er aldrig saa sand, saa kan den dog blive gentaget saa tidt, at det bliver trivielt at høre paa. Jeg skal ikke nægte, at det forekommer mig, at de Udtalelser, der er kommet frem, undertiden maler med for mørke Farver, saa mørke, at jeg i alt Fald ikke kan underskrive dem. Men selv om jeg altsaa mener, at der males med mørkere Farver, end der er Grund til, kan man ikke komme udenom, at det nu er vanskelige Tider for Erhvervene, vanskeligere, end vi maaske nogen Sinde har haft dem, og i alt Fald vanskeligere, end vi har haft dem i lange Tider; og det bliver jo ikke bedre ved, at det nu er *hele* Erhvervslivet, der er ramt. Vi har tidt haft Erhvervskriser paa et eller andet særligt Omraade; men nu er det altsaa samtlige Erhverv, der er ramt mere eller mindre. Naar vi nu har Krigstidens landsfaderlige Regimente paa saa nært Hold, og vi endvidere har et stort politisk Parti, hvis fornemste Programpunkt kort udtrykt er dette: at Staten skal passe paa os alle sammen, saa er det heller ikke saa mærkeligt, at man fra mange Sider kræver, at nu skal Staten træde støttende til. Det er vi blevet vant til under Krigstiden, og saa mener man, at Staten ogsaa nu skal hjælpe os ud af Vanskelighederne. Deroverfor vil jeg gerne sige, at det er godt nok at stille Krav til Staten; Staten har selvfølgelig sine Forpligtelser, ogsaa under den Krise, vi nu staaar i; men jeg vil dog gøre opmærk-

som paa, at man maa endelig ikke tro, at Staten kan løse Krisen eller hjælpe os ud af de Vanskeligheder, der er. Det, der virkelig betyder noget, er det, der kommer fra Erhvervene selv; det er Erhvervenes Arbejde, der skal gøre, at vi kan komme ud over Krisen; og derfor mener jeg, det er ubetimeligt stadig at raabe op om, at det er Staten, der skal hjælpe; thi det gaar undertiden saadan, at man derover helt glemmer, at Erhvervene selv skal gøre langt det væsentligste og det, der virkelig betyder noget.

Dermed skal ingenlunde være sagt, at Staten ingen Opgaver har overfor den Erhvervskrise, vi er inde i; det være langt fra mig at paastaa dette; thi det mener jeg den har; og det, som jeg mener er Statens særlige Opgave, er at sørge for, at de Byrder, Staten paalægger Erhvervslivet, bliver saa lempelige som muligt; og jeg kan kun beklage, at dette ikke allerede tidligere er gaaet op for Lovgivningsmagten — ja, jeg tror endda, man har Lov til at sige, at det slet ikke er gaaet op for en stor Del af Lovgivningsmagten endnu. Men alligevel vil jeg paastaa, at det Arbejde, der blev gjort i Fjor med Nedsættelse af Udgifterne paa Statsbudgettet, vil faa stor Betydning i det lange Løb. Man kan ganske vist paastaa, at det ikke kan paavises bestemt, hvor meget det har hjulpet; men at det har haft stor Betydning, er der ingen Tvivl om. Jeg kan kun beklage, at det endnu ikke har været muligt at samle hele Rigsdagen om at gennemføre dette; jeg synes, det maatte være saa lige til, at naar Kronens Købeevne forøges fra 70 til 100 Ø., saa maa man samtidig give nogle færre Kroner ud. Det synes jeg dog al sund Fornuft maa tale for. Hvis en Privatmand ikke vilde gaa ind paa den Betragtning, men vilde blive ved med at give lige saa mange Kroner ud, uanset at Kronens Købeevne er steget, saa vilde han være en meget daarlig Økonom; og det samme maa gælde for Staten. Hvis Staten ikke vil drage Konsekvensen af Kronens større Købeevne, maa vi ogsaa sige, at Staten er en daarlig Økonom. Derfor kan jeg kun beklage, at man ikke har den rette Følelse heraf.

Nu ved jeg godt, at man af partipolitiske Hensyn kan kritisere det Arbejde, der blev udført i Fjor med at nedsætte Udgifterne; det er ikke saa vanskeligt at kritisere. Man kan udmærket godt kritisere dette Arbejde, navnlig naar der samtidig kan være Tale om at fange nogle politiske Stemmer paa det. Men i det store og hele vil jeg paastaa, at det Arbejde, som blev